

Slå vakt om tilltron till rättsväsendet!

För etablering och upprätthållande av en demokrati och rättsstat behövs en fri press och ett väl fungerande rättsväsende med oberoende advokater och opartiska domstolar. Det har vi i Sverige.

Under sommaren har ett antal debattinlägg haft det bärande budskapet att Sverige inte är en rättstat utan ett land där rättsröten är utbredd. Domare och advokater utpekade som förfallets främsta företrädare. Så är det givetvis inte. Att i sak bemöta alla de svepande insi-

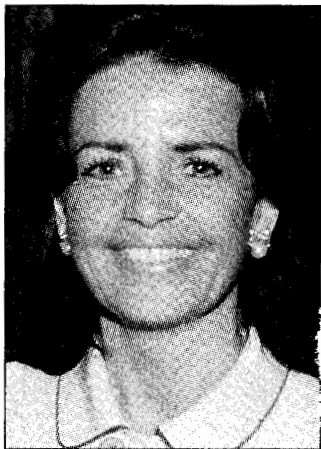
nuationer och påståenden som framförts låter sig dessvärre inte göras här. I sak hänvisar jag till mitt inlägg den 8 juni. Dock några principiella bemötanden:

Europakonventionen om mänskliga rättigheter garanterar att den som anklagas för ett brott ska ha rätt till en rättvis och offentlig rättegång. Det senare möjliggör bland annat för media att spegla och granska vad som äger rum i domstolarna.

Det är också medias skyldighet att rapportera, att diskutera och granska makthavare och andra företeelser i samhället såsom domstolar, advokater och deras roll i rättsprocessen. De enda bestämmelser och normer som begränsar media i detta hänseende är i princip de tryckfrihetsrättsliga och pressetiska regler som finns i huvudsak till skydd för enskilda.

Vår rättsuppfattning färgas av våra personliga erfarenheter. Den som har upplevt en oförrätt eller förlorat en process i domstol blir ofta djupt sårad.

Förtroendet för rättsväsendet minskar – i vissa fall försvinner det helt.

Debatten om rättssäkerhet får ofta slagsida genom att den präglas av personlig erfarenhet, skriver Anne Ramberg.

erfarenheter. Den som har upplevt en oförrätt eller förlorat en process i domstol blir ofta djupt sårad.

Förtroendet för rättsväsendet minskar – i vissa fall försvinner det helt.

En debatt om rättssäkerhet får ofta en slagsida just av detta skäl. Personliga korståg som förkläs till allmän opinionsbildning gagnar inte debatten i sak.

Det bärande elementet i advokatrollen är det som advokattiteln representerar, nämligen integritet och oberoende. I länder som söker uppnå demokrati är kampen stark och ibland våldsamt i syfte att åstadkomma respekt för de nödvändiga förutsättningar för oberoende som utgör själva grundvalen för en rättsstat.

Ironiskt nog ifrågasätts samma värden i länder där detta har uppnåtts. Oberoende och opartiska domare, ett fritt advokatväsende, kompetenta åklagare som en garanti mot ofullkomligheter i rättssamhället, är en fundamental demokratisk princip, tillkommen som ett skydd för samhället och dess medborgare – mot maktmissbruk.

Dessa företeelser ska inte tas för givna utan måste alltid försvaras. Det är därför särskilt viktigt i tider av starka kommersiella strömningar att värna om professionalism och upprätthållande av etiska principer. Det gör advokaterna och Advokatsamfundet.

Regeringsformen stadgar att all offentlig makt i Sverige utgår från folket och att den offentliga makten utövas under lagarna. Principen om all maktutövningens normbundenhet gäller för samtliga statliga och kommunala organ, också de normgivande.

Advokatsamfundet har redan i samband med antagandet av sitt rättssäkerhetsprogram 1988 föreslagit införande av lagprövning som ett naturligt led i förstärkningen av skyddet för medborgarnas rättigheter och integritet. Numera har även demokratiutredningen, under ordförandeskap av Bengt Göransson, föreslagit utökad lagprövning.

Tilltron till domstolar och advokater bör vi värna om bland annat genom att media noga följer utvecklingen och på ett konstruktivt sätt seriöst prövar de brister och ofullkomligheter som finns i alla system.

Förakt för grundläggande demokratiska institutioner är mycket farligare än de undantagsvisa tillkortakommanden som enskilda företrädare må göra sig skyldiga till.

Tidigare inlägg

27/5, 8/6, 17/6, 4/7, 13/7,
25/7, 3/8 och 4/8.

ANNE RAMBERG

Generalsekreterare i Sveriges
Advokatsamfund